

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

SO-III.431.11.2019

Olsztyn, 21 października 2019 r.

**Pan
Maciej Sitarek
Burmistrz Lidzbarka
ul. Sądowa 21
13-230 Lidzbark**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Miasta i Gminy Lidzbark (NIP 5710005038, REGON 000529290) przy ul. Sądowej, 13-230 Lidzbark, w którym siedzibę ma Urząd Stanu Cywilnego w Lidzbarku.

W okresie objętym kontrolą oraz w czasie prowadzenia kontroli funkcję Burmistrza Lidzbarka (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił Pan Maciej Sitarek - na stanowisku od 5 grudnia 2014 r. do chwili obecnej (*akta kontroli s. 31*).

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1) Anna Chojnowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 5/2015 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.814.2019 z 30 sierpnia 2019 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego przez Wicewojewodę (*akta kontroli s. 28*);

2) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 4/2015 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.815.2019 z 30 sierpnia 2019 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego przez Wicewojewodę (*akta kontroli s. 29*).

Kontrolę przeprowadzono w dniach 11-12 września 2019 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 45.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 sierpnia 2018 r. do 31 lipca 2019 r. przez Urząd Stanu Cywilnego w Lidzbarku zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imienia i nazwiska.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 6 ust. 1 oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2224 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 10 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

1. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku.

Zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą regulaminem organizacyjnym Urzędu Miasta i Gminy Lidzbark, stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 6/14 Burmistrza Lidzbarka z dnia 31 grudnia 2014 r. (ze zm.), Urząd Stanu Cywilnego jest komórką organizacyjną tej jednostki bezpośrednio nadzorowaną przez Burmistrza. Do zadań Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku należą wszelkie sprawy związane z rejestracją stanu cywilnego oraz zmianą imienia i nazwiska, które zostały określone w § 18 regulaminu urzędu.

Zadania w zakresie rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk realizuje Pani Małgorzata Goszka, pełniąca funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku, zatrudniona na tym stanowisku od 1 lipca 2004 r. Natomiast funkcję Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku od 21 grudnia 2014 r. wykonuje Pani Sabina Wasilewska. Z ustaleń kontroli wynika, że wymienione osoby posiadają odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej, przez co spełniają wymogi co do zatrudnienia na ww. stanowiskach określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”) (*akta kontroli s. 33-44*).

Warunki lokalowe – Urząd Stanu Cywilnego w Lidzbarku mieści się na pierwszym piętrze w siedzibie budynku Urzędu Miasta i Gminy przy ul. Sądowej 21 w Lidzbarku. W jednostce nie ma odrębnej sali ślubów. Śluby są udzielane w pokoju Burmistrza lub też na sali konferencyjnej urzędu. Oba pomieszczenia zapewniają możliwość udzielenia ślubu w formie uroczystej. Kierownik urzędu stanu cywilnego zajmuje jedno pomieszczenie na piętrze urzędu, w którym obsługiwani są interesanci, a także przechowywane są księgi stanu cywilnego oraz akta zbiorowe. W pomieszczeniu tym znajduje się urządzenie kontrolujące temperaturę i wilgotność powietrza. W pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego znajduje się także sprzęt gaśniczy (*akta kontroli s. 45-49*).

Księgi stanu cywilnego – wszystkie księgi oprawione są w twarde oprawy, a ich stan techniczny jest dobry. Księgi przechowywane są w pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego, gdzie przyjmowani są interesanci. Księgi ustawione są w drewnianych szafach zamykanych na klucz.

Akta zbiorowe – akta zbiorowe do aktów stanu cywilnego przechowywane są w segregatorach. Segregatory nie są przepełnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów), które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne, zostały oznaczone zgodnie z § 43 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. poz. 225), tj. numerem aktu, natomiast oraz datą sporządzenia aktu (*akta kontroli s.66, 69*).

2. Sporządzanie aktów stanu cywilnego.

2.1. Urodzenia

W okresie objętym kontrolą sporządzono 23 akty urodzenia. Badaniem kontrolnym objęto 6 wybranych aktów. Z ustaleń kontroli wynika, iż zbadane akty sporządzone zostały na podstawie przedłożonych dokumentów zagranicznych, przy czym 5 aktów sporządzono w drodze transkrypcji (art. 104 p.a.s.c.), a 1 w drodze rejestracji zdarzenia za granicą, które nie zostało tam zarejestrowane (art. 99 p.a.s.c.). Podstawą wpisania do rejestru stanu cywilnego były oryginalne akty zagraniczne, wraz z ich tłumaczeniem na język polski lub odpis wielojęzyczny. Dokumenty te zostały włączone do akt zbiorowych. W aktach, w „Adnotacjach” prawidłowo wpisywano informację o podstawie sporządzenia aktu. Akty zostały uzupełnione, dzięki czemu posiadają pełną moc dowodową. Pisownia nazw własnych zgodnie z żądaniem wnioskodawców była dostosowana do reguł pisowni polskiej. Badanie wykazało, że akty sporządzono prawidłowo. Wyjątek stanowiła sprawa (akt nr 2803043/00/AU/2018/678484), w której kierownik urzędu

stanu cywilnego przy transkrypcji aktu na podstawie art. 104 p.a.s.c. przez niedopatrzenie błędnie zarejestrował miejsce urodzenia wnioskodawcy wpisując „Polska” zamiast „Armenia”. Z tej przyczyny akt ten został unieważniony przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku i zastąpiony nowym o nr 2803043/00/AU/2018/480730. Uwagi dotyczące czynności materialno-technicznej unieważnienia aktu zawarto w punkcie 3 (*akta kontroli s. 155, 156, 161*).

2.2. Małżeństwa

W okresie objętym kontrolą sporządzono 88 aktów małżeństwa: 86 w trybie zwykłym oraz 2 w trybie szczególnym (art. 104 p.a.s.c.). Badaniem objęto 26 wybranych aktów.

Ustalono, że w przypadku ślubów cywilnych akty małżeństwa kierownik USC lub jego zastępca sporządził na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Oświadczenia zostały przyjęte w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.), w sposób prawidłowy, a akty małżeństwa zostały sporządzone z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 p.a.s.c. Natomiast w przypadku małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (ślub konkordatowy) podstawą sporządzenia aktów małżeństw zgodnie z p.a.s.c. były każdorazowo zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty te dostarczono do urzędu stanu cywilnego w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniach pracownik potwierdzał datę dostarczenia dokumentu do Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku przez duchownego (*akta kontroli s. 156*).

Jednocześnie kontrola wykazała, że w akcie nr 2803043/00/AM/2019/961674 (małżeństwo zawarte 8 lipca 2019 r.) Kierownik urzędu stanu cywilnego przez omyłkę jako imię i nazwisko drugiego świadka wpisał dane personalne kobiety, która zawarła małżeństwo (nieprawidłowość). Nie stwierdzono skutków tego błędu. Po zakończeniu czynności kontrolnych błąd został niezwłocznie sprostowany z urzędu przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku. Ponadto z aktu nie wydano dotychczas na wniosek odpisu zupełnego, w którym figurowałyby błędne dane. Odpis wydawany z urzędu w jednym egzemplarzu po sporządzeniu aktu małżeństwa osobom, które zawarły małżeństwo, zgodnie z art. 47 ust. p.a.s.c. jest odpisem skróconym i nie zawiera danych o imionach i nazwiskach świadków (*akta kontroli s. 50-52, 152*). Ponadto w aktach małżeństw nr 2803043/00/AM/2018/795456, 2803043/00/AM/2018/994313, 2803043/00/AM/2018/534569, 2803043/00/AM/2019/773060, 2803043/00/AM/2019/169663, oraz 2803043/00/AM/2019/195476, w rubryce „Dane przy akcie”, nie wpisano kraju urodzenia małżonka/małżonki i/lub kraju zawarcia małżeństwa. Uchybienia te były spowodowane przeoczeniem Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego lub jego Zastępcy rejestrujących małżeństwo i skutkowały brakiem wymaganych danych przy aktach. Po zakończeniu kontroli brakujące dane zostały uzupełnione (*akta kontroli s. 53-64, 152*).

Analiza akt zbiorowych wykazała jednocześnie, że oświadczenia przyszłych małżonków o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa i nazwiskach dzieci były ujmowane nie tylko w zapewnieniach o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i/lub w protokołach przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, ale również w formie odrębnego protokołu przyjęcia oświadczenia o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa. W ocenie organu kontroli powyższa praktyka nie narusza przepisów prawa, jednak budzi wątpliwości z punktu widzenia jej celowości. Oznacza bowiem sporządzanie dodatkowych dokumentów, które odzwierciedlają treść oświadczeń nupturientów ujętych w innych dokumentach, mających charakter obligatoryjny. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wyjaśnił, że stosując tę praktykę sugerował się opiniami i praktyką innych kierowników z okolicznych jednostek. Od dnia kontroli odstąpił od opisanej praktyki (*akt kontroli s. 65-68, 152*).

Odnośnie do aktu małżeństwa sporządzonego w trybie transkrypcji, oznaczonego numerem 2803043/00/AM/2019/931972, ustalono, że akt sporządzono na zgodny wniosek obojga małżonków. W rubryce „Adnotacje” Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku zamieścił

informację o sposobie sporządzenia aktu. Dokument zagraniczny nie zawierał zapisu o oświadczeniu małżonków w sprawie nazwiska dzieci zrodzonych z tego małżeństwa. Wobec tego wraz z wnioskiem o transkrypcję małżonkowie złożyli zgodne oświadczenie o wyborze nazwiska dzieci, co dopuszcza art. 106 ust. 1 p.a.s.c. Nazwisko to nie zostało wpisane przez Kierownika Urzędu stanu Cywilnego w Lidzbarku bezpośrednio do aktu (w rubryce nr 5), tylko dołączone później w formie wzmianki dodatkowej (uchybiecie). Jakkolwiek z przepisów p.a.s.c. nie wynika wprost, w jaki sposób kierownik urzędu stanu cywilnego powinien w takim przypadku zamieścić w akcie informację o nazwisku dzieci zrodzonych z małżeństwa, to w ocenie kontrolerów oświadczenie małżonków powinno być uwzględnione przez kierownika urzędu stanu cywilnego już na etapie sporządzenia aktu i stanowić od razu podstawę rejestracji danych w akcie, a nie dołączenia ich w formie wzmianki. Wzmianka ma bowiem służyć odnotowywaniu zdarzeń zaistniałych już po sporządzeniu aktu, a mających wpływ na jego treść lub ważność (art. 24 p.a.s.c.). Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wyjaśnił, że dołączył wzmiankę a nie wpisał danych od razu do aktu, ponieważ zasugerował się treścią art. 104 ust. 2 p.a.s.c., w myśl którego „transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego”. Powyższe uchybiecie nie wywołało skutków (*akta kontroli s. 69-75, 153*).

2.3. Zgony

W okresie objętym kontrolą sporządzono 48 aktów zgonu, w tym 46 w trybie bieżącej rejestracji, a 2 w trybie szczególnym (art. 104 p.a.s.c.). Badaniem kontrolnym objęto 16 wybranych spraw, w tym jedną dokonaną na podstawie transkrypcji, zgodnie z art.104 p.a.s.c. Na tej podstawie ustalono, że wszystkie akty zgonu w trybie zwykłym sporządzono w terminie określonym w art. 92 ustawy p.a.s.c., po dostarczeniu przez zgłaszającego zgon karty zgonu oraz na podstawie protokołu zgłoszenia zgonu. Wszystkie zbadane akty zostały sporządzone prawidłowo. Jednakże w jednej sprawie (akt zgonu nr 2803043/00/AZ/2018/103744) zarejestrowano datę i godzinę zgonu, chociaż na karcie zgonu wystawionej przez lekarza niejednoznacznie określono, czy podana data jest datą zgonu, czy też datą znalezienia zwłok. Karta zgonu nie została poprawiona przez lekarza wystawiającego kartę, a w akcie przyjęto, że jest to data zgonu. Powyższe stanowiło nieprawidłowość, gdyż karta zgonu powinna zawierać prawidłowe dane podlegające rejestracji. Jeżeli jest ona wypełniona nieprawidłowo to powinna zostać poprawiona przez lekarza, który ją wydał, jeszcze przed rejestracją zdarzenia zgonu przez kierownika urzędu stanu cywilnego. Z wyjaśnień Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wynika, iż „zgłaszający zgon (obecny przy zgonie) potwierdził informację o dacie zgonu. W obliczu utraty bliskiej osoby, kierownik uznał za niestosowne odsyłanie zgłaszającego do lekarza, celem wykreślenia z rubryki „data znalezienia zwłok”.

W ocenie kontrolujących przyczyną nieprawidłowości jest terminowe i niezwłoczne zarejestrowanie zdarzenia zgonu, celem umożliwienia rodzinie załatwienia wszystkich niezbędnych formalności związanych z pochówkiem. Skutkiem jest zamieszczenie w aktach zbiorowych do aktu zgonu dokumentu potwierdzającego zgon, wypełnionego przez lekarza z naruszeniem art. 92 ustawy p.a.s.c.

Ponadto ustalono, iż w 6 przypadkach w rubryce „Dane przy akcie” niewpisano kraju miejsca urodzenia oraz miejsca zgonu i/lub kraju miejsca zgonu. Dotyczyło to następujących aktów: 2803043/00/AZ/2019/703358, 2803043/00/AZ/2019/924133, 2803043/00/AZ/2018/950842, 2803043/00/AZ/2018/676179, 2803043/00/AZ/2018/502878. Powyższe braki należy zakwalifikować jako uchybiecie, które jednak nie miało wpływu na aktualność danych tych osób w rejestrze stanu cywilnego, czy też rejestrze PESEL (*akta kontroli s.82-93, 152*).

Stwierdzono również, iż w jednym przypadku przy akcie nr 2803043/00/AZ/2018/675417 nie naniesiono numeru PESEL osoby zmarłej. Brak numeru PESEL przy akcie jest naruszeniem art. 20 ust. 2 Prawa o aktach stanu cywilnego i stanowi uchybiecie. Należy podkreślić, że numer

PESEL jest jedynym łącznikiem między rejestrem stanu cywilnego, a rejestrem PESEL, wobec czego brak przy akcie zapisu o nadanym numerze PESEL może skutkować nieaktualizowaniem się rejestru PESEL w zakresie zmian dokonanych w akcie. W tym jednak przypadku rejestr PESEL został zaktualizowany o informacje dotyczące zgonu osoby. Powyższe stanowiło przypadek incydentalny, który nie miał istotnego wpływu na referencyjność rejestru stanu cywilnego.

Dodać przy tym należy, że brakujące przy aktach dane zostały niezwłocznie uzupełnione zaraz po zakończeniu kontroli, co ustalono na podstawie pisemnych wyjaśnień Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku, Pani Małgorzaty Goszkiej oraz analizy zapisów w rejestrze stanu cywilnego (*akta kontroli s.152-154*).

Ustalenia kontroli wskazują, iż rejestracja zgonu w trybie szczególnym została dokonana prawidłowo, zgodnie z art. 104 p.a.s.c. (transkrypcja), na wniosek członka najbliższej rodziny osoby zmarłej. Wnioskodawca przedłożył zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zgonu, wraz z tłumaczeniem na język polski przez tłumacza przysięgłego oraz wnioskiem o transkrypcję. Dokumenty te zostały włączone do akt zbiorowych i prawidłowo oznaczone nr aktu oraz datą jego sporządzenia. W akcie w „Adnotacjach” prawidłowo wpisana została informacja o podstawie wpisania aktu do rejestru stanu cywilnego.

3. Czynności materialno-techniczne nie skutkujące sporządzeniem aktu, dołączanie wzmianek dodatkowych do aktów oraz przyjmowanie oświadczeń.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wykonał na wniosek lub z urzędu łącznie 27 czynności materialno-technicznych nieskutkujących sporządzeniem aktu stanu cywilnego (teczka USC.5352). Badaniem objęto 9 wybranych spraw:

- sprostowanie aktu stanu cywilnego na podstawie art. 35 p.a.s.c. - 2 sprawy (z 2019 r. nr 1 i 11);
- uzupełnienie aktu na podstawie art. 37 p.a.s.c. - 5 spraw (z 2018 r. nr 25 i 34, z 2019 r. nr 1, 2);
- unieważnienie aktu na podstawie art. 39a p.a.s.c. - 2 sprawy (akty urodzenia nr 2803043/00/AU/2018/085442 oraz 2803043/00/AU/2018/678484).

Sprostowania i uzupełnienia aktów dokonywane były na wniosek lub z urzędu. W przypadku dokonania czynności z urzędu Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku informował osobę, której akt dotyczy, o zamiarze sprostowania lub uzupełnienia. Po uzupełnieniu lub sprostowaniu aktu urzędnik wydawał wnioskodawcom odpis zupełny aktu.

W przypadku unieważnienia aktów na podstawie art. 39a p.a.s.c. (2 przypadki) stwierdzono, że unieważnienie było niezasadne, ponieważ dotyczyło aktów urodzenia sporządzonych w trybie transkrypcji (art. 104 p.a.s.c.), w których Kierownik USC popełnił błędy polegające na nieprawidłowym wpisaniu nazwiska lub kraju urodzenia osoby. Błędy te nie kwalifikowały aktów do unieważnienia w oparciu o ww. przepis (nieprawidłowość).

Jednocześnie we wzmiance o unieważnieniu jako podstawę prawną tej czynności powołano dwa przepisy, a mianowicie art. 39a i 127a p.a.s.c. Z wyjaśnień Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wynika, iż ww. akty zostały unieważnione z powodu błędnej interpretacji art. 39a p.a.s.c., natomiast powołanie dodatkowo art. 127a tej ustawy wynikało z przeoczenia konieczności wyeliminowania tego przepisu przy generowaniu wzmianki (*akta kontroli s.153*).

W ocenie kontrolujących przedmiotowe akty podlegały sprostowaniu na podstawie art. 35 p.a.s.c. jako niezgodne z aktami zbiorowymi, a nie unieważnieniu na podstawie art. 39a p.a.s.c. Przepis ten stanowi bowiem podstawę do unieważnienia aktu lub aktów stanu cywilnego stwierdzających to samo zdarzenie, a błędnie zarejestrowanych w rejestrze stanu cywilnego wyłącznie z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego. Natomiast art. 127 p.a.s.c. ma zastosowanie tylko przy błędnej migracji aktu do rejestru stanu cywilnego. Powyższe stanowiło nieprawidłowość, która skutkowałą ponownym zarejestrowaniem zdarzenia i koniecznością unieważnienia pierwszego aktu (*akta kontroli s. 94-97, 153, 157*).

We wszystkich zbadanych sprawach do aktów stanu cywilnego zostały naniesione stosowne wzmianki dodatkowe.

Ponadto kontrolą objęto następujące sprawy:

- przyjęcie oświadczenia o nadaniu dziecku nazwiska męża matki (protokół sporządzony przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku został przesłany do urzędu stanu cywilnego, które sporządziło akt urodzenia dziecka nr 2215031/00/AU/2015/484479). Przy czym w teczce aktowej pozostawiono podanie, natomiast nie pozostawiono kopii protokołu przyjęcia oświadczenia, w związku z czym nie było możliwości pełnej kontroli działania Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku w tym zakresie;

- 2 oświadczenia małżonka rozwiedzionego o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, złożonego w trybie art. 59 k.r.o. (dot. aktów małżeństw nr 2803043/00/AM/1999/517780 i 2803043/00/AM/2007/908785) - oświadczenia zostały przyjęte w sposób prawidłowy, przed upływem trzech miesięcy od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego, sporządzono z nich protokoły zawierające wymagane elementy, a w aktach małżeństw naniesiono stosowne wzmianki;

- 5 oświadczeń o uznaniu ojcostwa - z ustaleń kontroli wynika, że Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku w pierwszej kolejności przyjmował od rodziców pisemne podanie o przyjęcie do protokołu oświadczenia o uznaniu ojcostwa (z ewentualnym żądaniem wydania zaświadczenia o uznaniu ojcostwa), a następnie sporządzał protokół przyjęcia oświadczeń i rejestrował oświadczenie w rejestrze uznań w BUSC. Na podaniu zainteresowane osoby kwitowały odbiór zaświadczenia. Protokół przekazywany był do urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia dziecka z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 63 ust. 3 i 5 p.a.s.c. Ponieważ Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku nie pozostawił kopii ww. protokółów w teczkach aktowych, nie było możliwości pełnej kontroli sposobu jego działania w tym zakresie (*akta kontroli s. 98-103, 158*).

4. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego oraz innych zaświadczeń określonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego.

Kontroli poddano dokumentację zgromadzoną w teczce USC.5362. Sprawdzono 60 z 663 spraw o wydanie odpisów aktu stanu cywilnego na wniosek, tj. 9,04% wszystkich spraw. Badaniem objęto sprawy z 2018 r. nr 421–437, bez nr 423 i 424, oraz 591–605, z 2019 r. 51–65, 261–275. Ustalono, że w 34 sprawach wydanie odpisów nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej, a w pozostałych 26 sprawach wydanie odpisu było zwolnione od tej opłaty. Ponadto ustalono, że wnioski pochodziły od osób fizycznych, z wyjątkiem sprawy nr 267 z 2019 r. - wniosek o wydanie odpisu złożył sąd rejonowy.

W badanych sprawach odpisy zostały wydane podmiotom uprawnionym, na podstawie ich pisemnego wniosku, na którym wnioskodawca kwitował odbiór odpisu, ewentualnie były doręczane pocztą.

Ponadto skontrolowano sposób wydania zaświadczeń:

1) o stanie cywilnym – zbadano 4 sprawy z teczki USC.5364.1 (nr 1 z 2018 r. oraz nr 1, 2 i 3 z 2019 r.);

2) o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby – sprawa nr USC.5364.1.4.2019 (wydanie zaświadczenia nastąpiło na wniosek organu administracji publicznej).

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień (*akta kontroli s. 9, 158*).

5. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 i 2 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”.

Kontroli poddano sposób przeniesienia 100 wybranych aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, co stanowiło 9,32% wszystkich migracji dokonanych w okresie objętym kontrolą (1072). Ustalono, że co do zasady akty były przenoszone poprawnie, zgodnie z ich treścią zapisaną w księgach, ponadto uzupełniono dane przy aktach w rejestrze, a w aktach sporządzonych w księgach wpisano wzmianki dodatkowe o przeniesieniu aktów do rejestru. W badanej próbie stwierdzono jednak następujące błędy:

L.p.	Nr aktu w RSC 2803043/00/...	Nr histor. aktu	Rozbieżności
1	AU/1940/775005	55/1939/4	We wzmiance literówka w nazwie miejscowości siedziby Powiatowej Rady Narodowej (wpisano „w Ilaie” zamiast „w Iławie”).
2	AU/1956/717819	19/1956/10	Jako miejsce urodzenia wpisano „Nowe Dłutowo”, a w akcie papierowym widnieje „Dłutowo Nowe”.
3	AU/1971/826975	179/1971	W przypisku o rozwodzie brak informacji o dacie uprawomocnienia orzeczenia sądu zapisanej w księdze.
4	AM/1996/289438	39/1996	Nazwisko rodowe ojca kobiety wpisano „S..” a w akcie papierowym jest „S..”.
5	AM/1961/062575	26/1961/5	Miejsce urodzenia mężczyzny wpisano „BRYŃSK SZLACHECKI” a w akcie papierowym figuruje „SZLACHECKI BRYŃSK”.
6	AM/2009/969647	130/2009	Literówka w nazwisku kierownika USC, który zarejestrował małżeństwo.
7	AM/1980/999799	2/1980	Literówka w drugim imieniu drugiego świadka (wpisano „KAIZMIERZ” zamiast „KAZIMIERZ”).
8	AM/1959/409546	7/1959/10	Jako miejsce zawarcia małżeństwa wpisano „STARE DŁUTOWO”, a powinno być „DŁUTOWO”.
9	AM/1995/023089	4/1995	Błędne oznaczenie aktu z RSC we wzmiance dodatkowej o przeniesieniu aktu wpisanej w akcie sporządzonym w księdze.
10	AM/1972/212919	34/1972	Miejsce urodzenia mężczyzny wpisano „GOŚCISZKA” a w akcie papierowym jest „GOŚCISZKA BARAKI”.
11	AZ/1974/954557	88/1974	Literówka w nazwisku osoby zgłaszającej zgon (wpisano „K...” zamiast „K...”).
12	AZ/2005/693329	67/2005	W rubryce „Dane przy akcie” nie wpisano informacji o kraju miejsca urodzenia oraz kraju miejsca zgonu.
13	AZ/2012/602131	4/2012	

Błędy wskazane w poz. 2, 4-8 i 10-11 stanowią nieprawidłowości, które skutkują koniecznością unieważnienia aktów w trybie art. 127a p.a.s.c., a następnie ponownego przeniesienia aktów zgodnie z ich treścią z chwili sporządzenia. Pozostałe błędy to uchybienia, które skutkują wyłącznie koniecznością uzupełnienia lub korekty zapisów.

Przyczyną rozbieżności pomiędzy aktami przenoszonymi oraz aktami w rejestrze były przede wszystkim omyłki pisarskie i niedopatrzania Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku przenoszącego akty do rejestru. Ponadto Kierownik wyjaśnił, że przyczyną rozbieżności w nazwach miejscowości było „podbieranie” danych z rejestru PESEL, w którym nazwy te figurują w aktualnym brzmieniu. Błąd wskazany w poz. 3 został skorygowany przez uzupełnienie przypisku o datę uprawomocnienia wyroku rozwodowego. Rozbieżność w poz. 9 została usunięta poprzez wpisanie poprawnego oznaczenia aktu we wzmiance dodatkowej w akcie papierowym o przeniesieniu aktu do rejestru (*akta kontroli s. 107-150, 153-154*).

Ponadto wyniki kontroli wskazują, że migrując akty, w których jako dane osoby sporządzającej

przenoszony akt wpisane było tylko nazwisko „Ławicka”, pracownik w polu przeznaczonym na zmieszczenie imienia i nazwiska kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego ten akt wpisywał również imię (uchybiecie). Działanie to było niezgodne z dyspozycją § 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (Dz. U. poz. 204 ze zm.). Z powołanego przepisu wynika bowiem, że jeżeli w przenoszonym akcie nie można ustalić pełnego brzmienia ww. danych lub odczytać ich z aktu, w akcie w rejestrze stanu cywilnego w odpowiednim polu zamieszcza się informację „Dane nieustalone”. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wyjaśnił, że wpisywał imię osoby sporządzającej przenoszony akt pomimo, iż w akcie było tylko nazwisko, ponieważ osoba ta jest znana kierownikowi osobiście, stąd uznał, iż można ustalić pełne brzmienie danych. W ocenie kontrolerów uchybienie powyższe nie wywołało skutków, w szczególności nie ma potrzeby ponownej migracji aktów (*akta kontroli s. 159*).

6. Prowadzenie postępowań w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku wydał 4 decyzje o zmianie imienia lub nazwiska (teczka USC.5355). Wszystkie decyzje były zgodne z żądaniem strony wnioskującej. Weryfikacji poddano wszystkie sprawy:

1. nr 4 z 2018 r. – zmiana nazwiska małoletniego dziecka (poniżej 13 r. ż),
2. nr 5,6 z 2018 r. – zmiana nazwiska osób pełnoletnich,
3. nr 1 z 2019 r. – zmiana imienia na wniosek osoby pełnoletniej.

Ustalenia dokonane na podstawie akt powyższych spraw potwierdzają, iż wnioski zawierały uzasadnienie wskazujące na ważne względy uzasadniające zmianę. Do wniosku o zmianę imienia lub nazwiska wnioskodawcy załączyli potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 37 zł za wydanie decyzji w sprawie, wniesionej na konto organu, a także dokumenty uzasadniające zmianę. Wyjątek stanowi sprawa nr USC.5355.5.2018, w której wnioskodawca jako uzasadnienie zmiany nazwiska wskazał posługiwanie się nazwiskiem w brzmieniu niemieckim, w związku z zamieszkiwaniem za granicą. W materiale dowodowym nie ma jednak kserokopii dokumentu, z którego wynika, iż faktycznie posługuje się inną pisownią nazwiska za granicą, co stanowi naruszenie art. 77 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Jak wynika z ustaleń kontroli wnioskodawca okazał niemiecki dokument tożsamości z pisownią nazwiska, na którą zmiany żądał. Niemniej brak w aktach sprawy chociażby kserokopii tego dokumentu stanowi uchybienie, które nie powodowało jednak negatywnego rozpatrzenia wniosku strony przez kierownika urzędu stanu cywilnego.

W sprawie nr USC.5355.4.2018 z wnioskiem o zmianę nazwiska małoletniego dziecka wystąpiła matka, która do wniosku załączyła odpis postanowienia sądu o pozbawieniu ojca władzy rodzicielskiej.

Wszystkie decyzje zawierały elementy określone w art. 107 § 1 i 3 k.p.a., w tym prawidłowe pouczenie o prawie do wniesienia odwołania oraz o rygorze natychmiastowej wykonalności. W powołaniu podstawy prawnej Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku zamieszczał art. 4 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Decyzje wydawane były w terminie. Organ odstąpił od ich uzasadnienia, zgodnie z art. 107 § 4 k.p.a.

Ponadto stwierdzono, że Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lidzbarku nanosił stosowne wzmianki w aktach stanu cywilnego oraz zaktualizował rejestr PESEL. W przypadku gdy nie był właściwym do naniesienia wzmianek przy aktach, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr stanu cywilnego, przesłał decyzje kierownikom urzędów stanu cywilnego właściwym do ich naniesienia, zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny, wnoszę o:

- 1) Zapewnienie każdorazowo dokładnej weryfikacji poprawności danych wpisywanych do aktów stanu cywilnego sporządzanych w trybie zwykłym i szczególnym.
- 2) Rejestrację zdarzenia zgonu po przedstawieniu przez osobę zgłaszającą zgon prawidłowo wypełnionej przez lekarza karty zgonu.
- 3) Zachowanie szczególnej staranności przy migracji aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oraz wyeliminowanie stwierdzonych w tym zakresie błędów.
- 4) Każdorazowe zamieszczanie w rejestrze stanu cywilnego przy sporządzanych aktach stanu cywilnego danych dotyczących miejsca kraju urodzenia, kraju zawarcia małżeństwa i kraju miejsca zgonu czy numeru PESEL osoby, której akt dotyczy.
- 5) Prawidłowe stosowanie przepisów art. 39a i 127a ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz powoływanie w adnotacjach właściwej podstawy prawnej unieważnienia aktu.
- 6) Wyczerpujące gromadzenie dokumentacji w sprawach dotyczących zmiany imienia i nazwiska zgodnie z przepisami art. 7 i 77 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Proszę Pana Burmistrza o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 15 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki